

be. Očka Ornik! Treba bo Linhartu ukazati, da popravi „Stajereu“ njegovo lažljivo butico, da vsaj prve besede, ki stojijo v vsakem listu že nad naslovom ne bodo lažnjive!

Kako sodi slovensko kmet-sko dekle o Claryjevih odredbah.

(Piše mladenka iz Braslovč.)

Spoštovani „Slovenski Gospodar“! Ti si skoro edini naš prijatelj v teh težkih časih, ki rade volje sprejmeš želje in pritožbe ubogega kmeta. Sprejmi v svoj predal tudi našo zadevo, ki je vredna, da izve za njo širša javnost.

Več braslovških kmetov (in tudi po drugih krajih) je z veliko težavo zredilo svoje svinje in jih v sredi meseca novembra prodalo za vojaško bolnišnico v Celju. Imeli so dovoljenje, ki pa, kakor smo pozneje izvedeli, ni bilo pravilno. S tem so nas prestopili nakupovalci, da smo oddali svinje, nič hudega sputeč. Prodali smo živo težo po 8 K, mrtvo pa po 11 K kilogram. To je bila taka hudobija, da nas sedaj kličejo na sodnije, kakor kakšne cestne hudodelnike in roparje. Plačali smo visoke kazni, skupno več tisoč kron.

Postava je postava, to pa velja samo za kmeta. Neč bolj premetenih gospodov si je brez skrbi nakupilo svinje zase, a njim se ne zgodi nič zalega. Nasledek pa bo ta, da bo zanaprej grof Clary zastojlaskal prašičev po naših hlevih. To je splošna sodba savinjskih kmetov. Svinjereja se ni izplačala pred vojno, še manj pa sedaj pri tolikih revkizicijah in draginjah ter skromnih delavskih močeh.

Neznosno je tudi za kmeta to siljenje mestne gospode, ko si gre na deželo nakupovat živeža. Kmet je v stiski. Če jim prodaja, je kaznovan; kazen pa ršelej zadene le prodajalca, nikdar pa kupovalca. Pred vojno so ljudje trumoma hiteli v mesta. Sedaj pa se jim na deželi bolj dopade; naš kruh jim diši, našega dela in pravice pa ne spoštujejo. Kakor čitamo v listih, pobijajo mestni ljudje Slovencem šipe, Slovenci niso varni življenja, če se pokažejo na ulici. V mestu preleti te ljudi strah in groza, če slišijo v Mariboru, v Ptuj ali v Celju kakó slovensko besedo. Ko pa pridejo z nahrbtnikom na kmete, pa že znajo vsi prav dobro slovensko. „Mati, teta, gospodična, imate kaj špeha, jajo, moke, mleka ali kakih stvari? Bomo vam dobro plačali.“ Tako govorijo ti isti nemški hujšaki, če bi radi dobili kaj pridelkov, ki jih pridelata slovenski kmet. Dasiravno nam samim silno primanjkuje živil, vendar se usmilimo teh gospodskih beračev in si od svojega odrgamo ter damo jim, kar jim edinozveličavno nemštvo nikakor ne more dati.

Prehranjevalni urad, grof Clary in še drugi nemški uradniki postavljajo nas kmete v eno vrsto z mestnimi ljudmi. Dobro, bomo pa delali tudi tako, le osem ur na dan, in ne od zore do mraka ali pa še celo ponoči. V senci malo lačen ležati, to še menda ni prehudo. Naših pritožb tako ne sliši nihče drugi kot Bog v nebesih, do tistih visokih nemških gospodov v Gradcu in na Dunaju niti ne pridejo.

Ubogi slovenski kmeti, rod, toliko trpiš in kraviš na bojnem polju. Zaslужil bi si prostost, svoboden razvoj in pravico. Namesto te pa te doma stiskajo neusmiljeni tuji, ki nimajo smisla za tvojo predeko. Kdaj ti zasveti zarja miru in boljše bodočnosti? Edino pod okriljem habsburško-avstrijske jugoslovanske države! Me Slovenke upamo, da v do-

glednem času napoči dan, ko bomo lahko zaklicale posebno me hčerke in sinovi slovenskega kmetijskega stanu:

Sedaj tu biva prost moj rod,
Na svoji zemlji sam gospod!

M. V.

Pritožbe iz šoštanjskega okraja.

Kakor razvidim iz raznih pritožb, se v naših o. kr. uradih marsikje z našim ljudstvom postopa na nečoven način. Tudi pri nas ni v tem oziru vse v redu.

Navedi hočem za danes samo nekaj slučajev, ne da bi povedal imena. Ako to ne bo pomagalo, pa hočem drugače nastopiti. Nezasišano je, kako se postopa pri o. kr. okrajnem glavarstvu v Slovenj-gradu s strankami glede vojaških podpor.

Vložene prošnje se ne rešijo, dasiravno so že vložene po 5 do 12 mesecev. Vse pismene pritožbe ne pomagajo nič. Niti ne odgovori se nanje. Stranke hodijo v tej zadevi osebno na o. kr. okrajno glavarstvo. Tam jih enostavno zavrnejo, češ, da bodo dobili pismeno rešitev, ali pa tudi, kar se je večkrat zgodilo, na vrata obesijo napis: Danes se ne uraduje, četudi je uradni dan. Koliko potov, zamude časa in stroškov vsled daljne vožnje imajo s tem stranke! Pa še to vse zastoj! Ljudje se zatekajo k advokatom ter morajo tam plačevati. Ali bi tega treba bilo, ko bi urad prošnje hitreje reševal? Ako pri o. kr. okrajnem glavarstvu nimajo dovolj uradnikov — naj jih dobijo več!

Ljudstvo je skrajno razburjeno, godrnja navedno nad županom, češ, da je on kriv itd. In kdo je vsega tega kriv? Slavoznani uradniški šimelj. Ali temu res ni odpomoči? Bomo videli!

Se slabše se godi našim ljudem pri o. kr. davkarji v Šoštanju ob dnevih, ko se izplačuje vojaška podpora. Kako se tam postopa z ženami in materami, ki so morale v krvavo vojno poslati svoje moške in svoje sinove, to je že nečuvno. Tamošnji uradniki, posebno eden, katerega ime za danes še z molčimo, vpijejo nad ubogimi ženami ter z njimi neuljudno postopajo.

Ali so te uboge ženske res to zaslužile, ker so dale svoje moške, svoje sinove za domovino, da se ob priliki, ko pridejo po podporo, z njimi tako ravna? Ne, stokrat ne! Proti temu bomo v prihodnjih najstarejše nastopili.

Pretekli teden je bilo na o. kr. okrajno sodnijo v Šoštanj klicanih nekaj strank zaradi pretrganja vinskih cen. So bile to same ženske, ki imajo moške pri vojaki. Pri zaslišanju se jih je pa od dotičnega uradnika psovalo v oderuhi itd., da so prišle revice vse zbežane domov. In zakaj? Ker so vino, katerega so same s krvavimi žulji pridelale, prodale, čuje in strmite, po 3 K liter. Trgovcev in drugih spekulantov, kateri so milijone zaslužili, se pa ne tira na sodnijo! Če torej kmet, kateri se celo leto muči v vinogradu in na polju, prodaja vino po 3 K, mu že stoji barič za hrbtom, ako pa trgovec blago, ki je stalo pred vojno 50 vinarjev, prodaja danes po 30 do 40 K, se mu ne zgodi prav nič. Ali se je potemtakem štediti, da naše ljudstvo do uradnikov-tujcev nima nobene ljubezni?

Svaka sila do vremena! Enakih krivic ne bomo več trpeli. Dolžnost predstojnikov o. kr. uradov je, da se te razmere spremenijo na boljše, sicer bomo govorili drugače. Na neprijazno in neuljudno ve-

krog zlatega teleta — prostosti. Vabili smo eden drugega v posete, po večerih pa nam je kratko dolgčas gođba, ki nam je poštegetala ušesa z nekaj komadi. Naše prosto gibanje je omejil nekoliko pegasti legar, ki se je pojavil tukaj prvič med našim moštvom. Ni uda, saj so zlotovski židje cepali že kar v mirnih asih pod smrtnimi udarci te bolezn, kateri teče zibelka ravno med nesnažnimi židi.

Korno poveljstvo v Buczacu je vsled izbruha te vojne šibe izdalo povelje: ocediti se morajo vse judovske kočure, se skopati ter umiti vsi židje, si obriti brade in lase. Vem, da za časa babilonskega zavozlanja jezikov ni bilo toliko zmede, krika in vika nego tokrat, ko so silili židje, da so morali izpolniti do pičice izdano povelje. Vojaki so jih tirali v vodo, pod škarje in britev. Nam so poplesavala srca od radosti: židje pa so jadikovali kot nekoč v babilonski sužnjosti. Obrin in ostrizen žid se ni pokazal nobeden več po dnevu na ulico. Samsoni so čakali v svojih očiščenih kolibah, da jim požene na novo noč las in brade.

Jaz sem užil v Potok Zlotem posebno lepe čase, ker sem lahko veliko občeval v ondotnem dominikanskem samostanu, kjer sem bil gostoljubno dobrodošel ob vsakem času.

Po očetovi vrnitvi iz dopusta je došlo povelje, da se mora preseliti ves naš polk v Buczacz. To prijazno mesto je trpelo veliko vsled aeroplanov. Tu so strašili francoski letalci, ki so bombardirali celo mesto vsako mesečno noč.

(Dalje sledi.)

denje uradnikov-tujcev proti našemu ljudstvu pa bo di naš odgovor: Vsi na delo za takojšnje adekvatne jugoslovanske države pod žezlom slavne habsburške dinastije, v kateri bo naš uradnik naš domače in naš brat — in ne tujec!

Naše žrtve za domovino.

Zalostna novica, ki je znova potrla že itak jako nesrečno družino Pučkovo v Zupetincih, je prišla pred par tedni, namreč da je sin in brat Leopold Pučko padel junaške smrti na južnem bojišču. Rajni, rojen leta 1897, bil je dne 15. oktobra 1915 počitan v vojaški stan, ter prideljen k pionirjem št. 3. Bil je priden in značajan fant, vzor svojim tovarišem. Padel je, zadet v glavo od sovražne kroglice, dne 7. novembra 1917 in je pokopan blizu mesta Mota (Caghi) ob reki Livenca na italijanskih tleh. In njegov oče Anton je že pred več kot enim letom storil v goratih Tirolah pod snegom junaško smrt.

Novaccerke v pri Celju. Dobili smo žalostno poročilo, da je na italijanski fronti v 11. soški bitki leta 1917 pri Gorici padel zadet od sovražne granate Franc Spes iz Malih dol, v starosti 23 let. Bil je tudi odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno I. vrste.

Ob božičnih praznikih se je raznesla tužna novica, da je padel na italijanskem bojišču, previden s sv. zakramenti za umirajočo, Ignacij Jež v 36. letu svojega vspodbudnega življenja. Bil je doma od Sv. Jurija v Slov. gor. Rajni je bil mlega pa odločnega značaja. Ob svojem času je bil mašni strežnik, potem je več let opravljal z najvišjo vno službo mežnarja, odkoder ga je vzela vojna služba. Le dvakrat je bil tako srečen, da je videl še svoje mile domače kraje in svoje ljube domače, od kojih se je le pretežno ločil. Na dan zadušnice so bili po njegovem blagem naročilu obdarjeni domači reveži iz njegove zapuščine, kar znači, da je bil blagi mladenič usmiljen do revežev in bo tako tudi usmiljenje dosegel pri svojem Ljubem in Njegovi materi, koje zvest član se je pokazal ob vsaki priložnosti.

Spet je zadela bridka žalost Lorenčičovo hišo na Kušerniku pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Ob Veliki noči 1917 so izgubile ljubega očeta, A' zdaj so bile vesele prihoda brata Janeza iz Tirolskega. Dobil je eno celo leto dopusta. Pa Bog je drugače odločil. Dne 27. decembra 1917 je kruta smrt potrkala na njegova vrata in zahtevala dušo komaj 36 let starega, vrliga mladeniča. Bil je delaven in skrbljiv za vsako delo.

Od Sv. Urbana pri Ptuj nam pišejo: Zalostna vest je zadela kmetko hišo Fras v Ternovskem Vrhu dne 16. decembra 1917. Padel je marljiv gospodar, blagi mož ter ljubljani oče štirih se majhnih otrok, zadet od sovražne italijanske plinove bombe dne 6. decembra 1917. Pokojni se je že mučil za domovino in cesarja od začetka vojne, najpoprej v Galiciji in bil tam težko ranjen. Ko je okrevljal, je moral na Ogrsko in sedaj je že 23 mesecev bil pri sovražnem Italijanu na Tirolskem. Bil je pokojni Ludovik Fras priden gospodar ter naročnik „Slov. Gospodarja.“ Bog daj zvestemu in nepozabnemu možu, blagemu očetu ter vzornemu občanu večni mir in zasluženi pokoj in naj mu bo tuja sovražna zemlja lahka!

Pred kratkim smo izvedeli prežalostno novico, da je padel kot hraber junak na italijanskem bojišču, zadet od sovražne ročne granate, dne 27. oktobra 1917 pešec Peter Sisko, posestnik v Brengovi pri Sv. Antonu v Slov. gor. Pokojni je služil pri 47. pešpolku in je bil kot hraber branitelj ljube domovine od leta 1915 zmiraj na bojišču. Bil je vzgleden in miroljuben gospodar in tudi postrežljiv sosed.

Od Sv. Bolfanka v Slov. goricih se nam piše: Zalostna vest je došla pretekli mesec iz gališkega mesta Lvov, da je iztrgala kruta smrt iz naračja materi 19 let starega sina Franca Muršec (po domače Peklarov) iz Biša in ga izročila daljnji gališki zemlji. Bil je pridelen k artilerijskim baterijam. Napadla ga je strašna bolezen legar. Dne 9. novembra 1917 je izročil svoje mlado življenje na oltar domovine. Rajni Franc je bil spoštovan od vseh vaščanov. Ker je bil zelo priden, pošten in delaven, si je pridobil ljubezen daleč naokrog. Najbolj ga je pa ljubila njegova mati, ki ga je imela rajši kakor vse zaklade sveta. Zda žaluje po niem neprestano, in se ji ta rana gotovo prej ne zaceli kakor v hladnem grobu. Njegov oče se nahaja tudi na južnem bojišču. Smatrali so ga že tudi kot mrtvega, ker že več mesecev ni nič pisal, pa zadnje dni je vendar došlo poročilo, da še živi. Rajni sin Franc zapušča še doma tri mlajše brate in dve sestri.

Truplo zdaj je žrtev daljne zemlje. Bodi tamkaj tvoje spanje sladko! Naj miru tam nikdo ti ne jemlje. Saj življenje ti je bilo kratko!

Dne 6. decembra 1917 je padel na italijanski fronti 40letni Jožef Kebrič, doma iz Drvanje pri Sv. Benediktu v Slov. goricih. Dobil je sovražno kroglo v glavo. Zapušča vdovo in dva otroka.

Vsem padlim slovenskim žrtvam Božji Bog pre- višen Sodnik!

Sareli so se bližali vedno bolj pristavi, kjer je stanoval naš štab. Granata je bobnila ravno na dvorišče, da so popokale vse šipe od zračnega pritiska.

Oče oberst so me pogledali tresočo plano, me vragabili za roko s krikom:

„Gospod moj, bežival!“

Je pritutila še druga, tretja in četrta granata, vse na naš dvor. Stari so jo odbrusili v grabo ob štrypi; Rus je pa nehal po četrta granati.

Oberst se je povrnil iz jarka enkrat pozno opoldan brez kape, ves zasopel in tresočih se nogic. Nisem ga ušepnil z opazko, pač pa sem si mislil: ruske težke pretresejo tudi staro srce in kosti.

Obstreljevanje ni tirjalo nobene človeške žrtve; pa gospod oberst je bil prosil na višjem mestu, naj nam dovolijo za nekaj kilometrov nazaj, kjer se bomo gibal lahko za Veliko noč bolj prosto. Prošnja je bila uslišana; še na veliko soboto v trdem mraku smo zapustili Sokulco ter se preselili v ozadje v mestce Potok Zloty.

Zloty je zelo stara naselbina, ki se odlikuje po lepi legi; pači jo le židovska nesnaga, ki se dvigala za našega bivanja tamkaj do neverjetnosti judovske zanikarnosti, lenobe, blata in smradu.

V Potoku smo obhajali Veliko noč s sv. mašo na prostem, z gođbo ter veliko parado.

Koj po velikonočnih praznikih so nam napravlili naš polkovni gazda veliko veselje: odpravljali so dopust za celih 14 dni. Kako oprosčeno smo vzpili vsi, ko je zatoni za bregom oberstov voz in vsaj za nekaj časa njegova sitnost ter ne- živost.

Po njegovem odhodu smo rajali ter veselili e-